

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 74/2011-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. A. N., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo 46/2010 z 23. novembra 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 To/40/2009-258 z 10. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2011 doručená sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tdo 46/2010 z 23. novembra 2010 (ďalej aj „rozhodnutie najvyššieho súdu“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 To/40/2009-258 z 10. marca 2010 (ďalej aj „rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 80/08-227 z 10. marca 2009 uznaný vinným z prečinu výtržníctva podľa § 360 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za spáchanie ktorého mu súd uložil peňažný trest vo výmere 250 € a náhradný trest odňatia slobody v trvaní dva mesiace. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa svojím uznesením č. k. 3 To/40/2009-258 z 10. marca 2010 prvostupňové rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. Najvyšší súd sťažovateľom podané dovolanie svojím rozhodnutím odmietol s poukazom na to, že *„... je zrejmé, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/ Tr. por. v posudzovanej veci nie sú dané, a preto Najvyšší súd... dovolanie obvineného odmietol na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci (§382 písm. c/ Tr. por.).“*

3. Ťažiskom právnej argumentácie sťažovateľa proti rozhodnutiu najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu bolo procesné pochybenie povereného príslušníka Policajného zboru v prípravnom konaní, a to v rámci dokazovania podľa § 119 ods. 1 zákona č. 301/2001 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), keď nepostupoval v súlade s právom sťažovateľa na obhajobu. V tejto súvislosti uviedol, že *„ak je na podklade trestného oznámenia alebo zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, policajt bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia...“* (v jeho prípade sa tak stalo až 20. marca 2008, keď trestné stíhanie vo veci bolo začaté 8. decembra 2007, pozn.).

4. Proti tomuto postupu sťažovateľ brojil uplatnením svojho práva na obhajobu, keď uviedol, že *„Odkladanie, resp. posúvanie vznesenia obvinenia na neskorší čas, hoci už sú pre takýto postup splnené podmienky, je... podstatnou chybou celého konania, ktoré predchádza rozsudku... Až od momentu vznesenia obvinenia má totiž obvinený všetky práva... ktoré nemá... v prípade, že je len začaté trestné stíhanie vo veci.“*. Podľa názoru sťažovateľa je *„uvedený postup v trestnom konaní neprípustný, pretože tým je znemožnené právo obvineného (v čase vykonávania úkonov len ako svedok) na realizáciu tých práv, ktoré mu trestný poriadok ako obvinenému priznáva. Takýto postup znamená aj porušenie zásady kontradiktórnosti konania, ktoré má byť v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva realizované formou tzv. krížového výsluchu aj v prípravnom konaní, čo v prípade keď je výsluch realizovaný pred vznesením obvinenia nemôže byť dodržaný...“*.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. P. podľa čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 3 Ústavy... a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. c) Dohovoru... výrokmi uznesením Najvyššieho súdu... zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 6 Tdo 46/2010 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu... zo dňa 23. 11. 2010, sp. zn. 6 Tdo 46/2010 a uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. 03. 2010, sp. zn. 3 To 40/2009 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť M. P. trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 €.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

8. Sťažovateľ namietal porušenie v petite označených základných práv tak rozhodnutím krajského súdu, ako aj rozhodnutím najvyššieho súdu z dôvodu skutočnosti, že sa nestotožnil s ich právnym záverom o dodatočnom konvalidovaní porušenia jeho práva na obhajobu, k porušeniu ktorého došlo v priebehu prípravného konania. *„Ak teda... vyšetrovateľ PZ uznesením začal trestné stíhanie vo veci, pričom bolo už v čase začatia zrejmé, kto je dôvodne podozrivý zo spáchania skutku a napriek tejto skutočnosti vykonával dokazovanie výsluchmi svedkov, ich konfrontácií, nariadením znaleckého dokazovania, postupoval nielen v rozpore s Trestným poriadkom, ale aj v rozpore s namietanými porušeniami základných práv. Rozhodnutie súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, pretože výsluchy svedkov, znalca pred súdom prvého stupňa boli vykonávané pri latentnej alebo konkrétnej konfrontácii s ich výpoveďami po začatí trestného stíhania pred vznesením obvinenia a nepochybne boli týmito výpoveďami podstatne ovplyvnené.“*

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne

neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

10. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

11. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6 Tdo 46/2010 z 23. novembra 2010 v podstatnom uviedol:

„Najvyšší súd... pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu... bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu... v zákonnej lehote a na príslušnom súde... dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania... Najvyšší súd... však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.)... Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb a má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty... Dovolací súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť i to, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, ktorými sa v dovolaní odôvodňuje existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať

zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. Dôvody dovolania je teda treba chápať materiálne, a preto nestačí na ne len formálne poukázať v podanom dovolaní... Na podklade ktoréhokolvek dovolacieho dôvodu nemožno preskúmať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu, ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov. Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené... Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uvedenému v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., treba hneď na úvod zdôrazniť tú skutočnosť, že zákon pre jeho uplatnenie predpokladá nie každé porušenie práva na obhajobu, ale len jeho zásadné porušenie. Zásadným porušením práva na obhajobu, zakladajúcim uvedený dôvod dovolania, sa pritom rozumie predovšetkým porušenie ustanovení o povinnej obhajobe.

Právo na obhajobu sa vzťahuje na celé trestné konanie a všetkým orgánom činným v trestnom konaní ako aj súdu je uložené umožniť osobe, proti ktorej sa konanie vedie, uplatnenie jej práv. Zmyslom tejto základnej zásady je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov a práv obvineného, prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu veci a tiež k vydaniu zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Súčasťou práva na obhajobu je nepochybne aj právo preštudovať spis po skončení vyšetrovania a právo podať návrhy na doplnenie vyšetrovania, zakotvené v § 166 ods. 1 Tr. por. (zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov), resp. v § 208 ods. 1 Tr. por. Na výkon tohto práva musia byť obvinený i jeho obhajca riadne upozornení. Dôležitosť preštudovania spisu obvineným a jeho obhajcom vyplýva z povahy a významu prípravného konania a je ovplyvnená aj vzťahom prípravného konania k hlavnému pojednávaniu v konaní pred súdom, pričom ale nemožno opomenúť ten fakt, že ťažisko dokazovania je sústredené práve v konaní pred súdom.

Toto právo obvinenému a jeho obhajcovi nebolo ukrátené.

Z obsahu spisu je zrejmé, že obvinený a jeho obhajca mali v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom možnosť navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, klásť svedkom otázky, mali možnosť podať sťažnosť voči uzneseniu o pribratí znalca, taktiež všetky ostatné práva, ktoré sú vyjadrením práva na obhajobu

a podmienky na spoľahlivé zistenie objektívnej pravdy boli v predmetnej veci riadne zabezpečené.

Zároveň treba podotknúť, že práve dôkazy vykonané po začatí trestného stíhania mali za následok, že obvinenému bolo vznesené obvinenie len pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. j/ Tr. zák. a nie aj pre trestné činy ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 159 ods. 1 písm. í) Tr. zák. ako bolo trestné stíhanie začaté.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, zákonné ustanovenia dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že obvineným vytykané procesné pochybenie v prípravnom konaní nie je spôsobilé naplniť dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., a teda že v danom prípade k zásadnému porušeniu práva na obhajobu nedošlo...“

12. Vzhľadom na obsahovú spojitosť citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu s potvrdenými závermi krajského súdu v jeho rozhodnutí č. k. 3 To/40/2009-258 z 10. marca 2010 považoval ústavný súd za podstatné uviesť aj podstatnú časť odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu:

«Krajský súd... preskúmal... zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo... V prvom rade treba k veci uviesť, že Okresný súd... vykonal v rámci riadneho procesného postupu, t. j. bez podstatných chýb konania, ktoré by bez ďalšieho odôvodňovali zrušenie napadnutého rozsudku, dokazovanie v rozsahu potrebnom pre náležité objasnenie veci, všetky zákonne vykonané dôkazy následne vyhodnotil jednotlivo i v ich súhrne a na ich základe v zásade správne ustálil skutkový stav veci. Zároveň rešpektujúc ustanovenie § 168 ods. 1 Tr. poriadku prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku stručne, ale jasne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval... V tomto smere je však nutné okresnému súdu vytknúť, že v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal sčasti i na dôkazy, ktoré neboli pred ním vykonané (výpoveď obžalovaného a poškodených L. B. a P. V. z prípravného konania). So zreteľom na celé odôvodnenie napadnutého rozsudku, ale nejde o takú chybu, v dôsledku ktorej by boli napadnuté výroky rozsudku nejasné, neúplné,

resp. nepreskúmateľné, keďže pred prvostupňovým súdom vykonané dôkazy vytvárajú vo svojom súhrnne logickú, ničím nenarušovanú a uzavretú sústavu vzájomne sa dopĺňujúcich a na seba nadväzujúcich dôkazov, ktoré vo svojom komplexe zhodne a spoľahlivo preukazujú okolnosti, ktoré bolo treba v posudzovanej veci dokázať, a ktoré dostatočne odôvodňujú záver o vine obž. M. P... V tejto súvislosti považuje krajský súd za potrebné poukázať predovšetkým na výpoveď svedka B. U., ktorý na hlavnom pojednávaní bez toho, aby sa v podstatných bodoch odchyľil od svojej výpovede z prípravného konania, uviedol, že keď obžalovaný okolo neho, L. B. a P. V. prechádzal, drgol do L. B., na čo tá i P. V. slovné reagovali, čo viedlo k tomu, že obžalovaný na adresu L. B. vulgárne zanádal a vzápätí začal biť najprv ju a potom aj P. V. Oboch pritom podľa svedka udrel viackrát päťou do tváre, po čom L. B., ktorá mala v tom čase barle, spadla na chrbát a šmýkala sa po podlahe. Okrem toho udrel obžalovaný raz päťou do sánky i jeho a to potom, ako sa ho spýtal, čo robí a napokon sa rozohnal i na slečnu, ktorá stála za ním (obžalovaným) a chytila ho za pravé rameno. Výpoveď tohto svedka je pritom v zhode s výpoveďami svedkov P. V. a L. B., výsluchy ktorých boli pred súdom síce podstatne stručnejšie, než v prípravnom konaní, no pre náležité objasnenie veci aj so zreteľom na ostatné dôkazy, v konečnom dôsledku postačujúce. Svedok P. V. pred prvostupňovým súdom potvrdil, že obžalovaný do jeho priateľky L. B. drgol a následne ju, aj jeho udrel päťou do tváre. Obdobne i svedkyňa L. B. potvrdila, že obžalovaný do nej najprv drgol a po údere, ktorý nasledoval, spadla odletom na zadok a chrbát dozadu, pričom videla ako obžalovaný bil jej priateľa P. V. najmenej dvakrát päťou a začal biť aj B. U.. Výpovede týchto svedkov potvrdzuje i znalec z odvetvia chirurgia a stomatológia, ktorý na hlavnom pojednávaní zotrval na záveroch ním písomne podaného posudku, podľa ktorého zranenia, ktoré boli u poškodených L. B. a P. V. bezprostredne po čine zistené, boli s najväčšou pravdepodobnosťou spôsobené údermi päťou silou na rozhraní menšej až strednej intenzity.

U poškodenej šlo podľa znalca pravdepodobne o jeden úder do pravého oka a nosa a u poškodeného šlo najmenej o tri údery do čela, spánkovej oblasti hlavy a pravej strany tváre. Podľa názoru krajského súdu znalec, zohľadniac charakter, umiestnenie, počet, tvar i medicínsky vysvetliteľný mechanizmus vzniku jednotlivých zranení, zároveň presvedčivo vysvetlil, prečo považuje vznik týchto poranení pádom na zem, resp. náhodným zasiahnutím tváre za nepravdepodobný a prakticky vylúčený.

Následnú zmenu obhajoby v priebehu hlavného pojednávania spočívajúcu v tom, že zranenia pošk. L. B. spôsobil pri páde P. V. lakt'om, považuje krajský súd za účelovú reakciu na závery znalca, ktorý vylúčil pôvodné tvrdenie obžalovaného, že tieto zranenia mohli vzniknúť nárazom hlavy poškodeného o hlavu poškodenej.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu predovšetkým tieto dôkazy, ktoré boli pred súdom prvého stupňa procesne predpísaným spôsobom vykonané, dovoľujú vo svojom súhrne bez akejkoľvek rozumnej pochybnosti vyvodiť skutkový záver, že to bol práve obž. M. P. kto pred vstupom do baru vyvolal konflikt medzi ním a poškodenými a to tak, že potom, čo sa L. B. slovne ohradila voči tomu, že do nej pri prechádzaní vrazil, túto najprv slovne vulgárne napadol a vzápätí ju napadol aj fyzicky - úderom pästou do oblasti tváre a následne fyzicky - údermi do oblasti hlavy napadol i P. V. a B. U., ktorí na jeho správanie voči poškodenej slovne reagovali, čím L. B. a P. V. spôsobil zranenia vyžadujúce si liečenie po dobu najmenej šiestich dní. Takto preukázané konanie odvolateľa treba považovať za výtržnosť, ktorej sa dopustil na mieste verejnosti prístupnom tým, že fyzicky napadol viaceré - tri osoby.

Krajský súd pritom osobitne posudzoval závažnosť takto preukázaného konania obž. M. P. Nad rámec dôvodov napadnutého rozsudku treba v tejto súvislosti uviesť, že útok obžalovaného smeroval prioritne voči len devätnásťročnej žene, ktorá mala v tom čase na nohe sadru a používala barly. Súčasne je potrebné zdôrazniť, že zo strany odvolateľa šlo o krajne neadekvátnu reakciu na bežne sa vyskytujúci konflikt. Takéto konanie obžalovaného je navyše o to zarážajúcejšie, že v tom čase bol príslušníkom Policajného zboru, jednou zo základných úloh ktorého je spolupôsobiť pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb, pričom bol osobitne povinný zdržať sa všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť tohto zboru alebo ohroziť dôveru v neho. Bez povšimnutia nemožno napokon ponechať ani následok konania obžalovaného - poškodenie zdravia dvoch osôb. So zreteľom na tieto skutočnosti dospel krajský súd k záveru, že závažnosť konania obž. M. P. je vyššia než nepatrná a okresný súd správne a v súlade so zákonom posúdil jeho konanie ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) Tr. zákona v spojení s § 138 písm. j) Tr. zákona.

K podstate odvolacích námietok smerujúcich voči skutkovým a právnym záverom prvostupňového súdu krajský súd nad rámec už uvedeného dodáva:

Výpovede vyššie uvedených svedkov nie sú v pre rozhodnutie podstatných bodoch podľa názoru odvolacieho súdu vnútorne ani navzájom tak zásadne rozporné, že by to znižovalo ich hodnovernosť do takej miery, že by o ne, v spojení s ďalšími dôkazmi, nebolo možné oprieť skutkové závery. V tejto súvislosti dáva krajský súd osobitne do pozornosti výpoveď svedka B. U., z ktorej okrem iného vyplýva, že tak obžalovaný, ako aj poškodení boli počas incidentu v pohybe a teda je pochopiteľné (aj vzhľadom na čas, ktorý uplynul), že títo popisujú ich vzájomné postavenie rozdielne. Navyše, z pohľadu objasnenia skutkového stavu veci nejde podľa názoru krajského súdu o podstatnú otázku. Rovnako za nepodstatné považuje odvolací súd to, že svedok P. V. na hlavnom pojednávaní, na rozdiel od prípravného konania, uviedol, že na mieste činu bola aj ďalšia osoba, obzvlášť ak o tejto osobe už v prípravnom konaní vypovedala L. B. Obsahu spisu ďalej nezodpovedá tvrdenie odvolateľa, že svedok B. U. na hlavnom pojednávaní tvrdil, že stál k obžalovanému chrbtom, pričom jeho vyhlásenie, že „skutočne videl len to, ako bola L. na zemi“ nemožno hodnotiť izolovane, ale v kontexte jeho celej výpovede. V tejto súvislosti dáva krajský súd do pozornosti, že šlo o odpoveď svedka na otázku prokurátora, aby popísal správanie P. V. v čase útoku.

Vierohodnosť výpovedí poškodených nespochybňuje ani fakt, že okresný súd, napriek ich zhodným výpovediam v prípravnom konaní, vypustil z popisu skutku to, že obžalovaný mal napokon jedenkrát udrieť päťou do oblasti tváre aj svoju vtedajšiu priateľku J. M. Práve naopak, podľa presvedčenia odvolacieho súdu skutočnosť, že títo svedkovia takúto, v podstate značne absurdnú okolnosť, zhodne uviedli, potvrdzuje pravdivosť ich pôvodných výpovedí. K tomu krajský súd doplnia, že omyl páchatela v predmete útoku, ho bez ďalšieho nezbavuje trestnej zodpovednosti. Na tom nemení nič ani to, že J. M., výpoveď ktorej okresný súd správne vyhodnotil ako účelovú, takéto konanie obžalovaného poprela a necítila sa byť poškodenou. Náprava toho pochybenia, ktorá by si navyše vyžadovala doplnenie dokazovania (na hlavnom pojednávaní k tejto okolnosti vypovedal len svedok B. U.), však nebola možná, keďže by šlo v zmenu rozhodnutia v neprospech obžalovaného, pričom odvolanie bolo podané len v jeho prospech.

Vzhľadom na počet útokov (najmenej štyri), ich charakter (úder päťou), intenzitu (menšia až stredná) a oblasť, na ktorú smerovali (hlavy poškodených) je zrejmé, že obžalovaný chcel poškodených fyzicky napadnúť, čo sa mu aj opakovane podarilo, pričom

nepochybne vedel, že je na mieste verejnosti prístupnom. So zreteľom na uvedené okresný súd správne ustálil, že obžalovaný sa konania kladeného mu za vinu dopustil v priamom úmysle. Rovnako neobstojí námietka odvolateľa, že len odvracal nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému Trestným zákonom. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania považuje krajský súd za nesporné, že obžalovaný ako prvý najprv slovne a potom aj fyzicky zaútočil na pošk. L. B., ktorá jeho ani jeho priateľku žiadnym spôsobom neohrozovala. Rovnako nebolo preukázané, aby následné konanie poškodených P. V. a B. U. voči obžalovanému, aj vzhľadom na jeho fyzickú dispozíciu, na ktorú v odvolaní poukazuje, prekročilo rámec slovných námietok voči jeho konaniu a smerovalo k takému fyzickému útoku z ich strany, že by to bolo možné považovať za vybočenie z medzí nutnej obrany. V tejto súvislosti je žiadúce pripomenúť, že riziko vyvolané útokom, by mal vždy niesť útočník a nie obranca, pričom konanie útočníka namierené proti osobe, ktorá vystúpila na obranu napadnutej osoby, je treba vždy považovať za pokračovanie v útoku (pokiaľ nedošlo k excesu z medzí nutnej obrany).

Pokiaľ ide o námietky odvolateľa smerujúce proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo, krajský súd sa stotožňuje s názorom, že pokiaľ sú naplnené z procesných pravidiel vyplývajúce podmienky pre to, aby bola určitá fáza trestného konania skončená a bola začatá iná, je porušením práva na obhajobu, ak policajt bez objektívnych dôvodov pokračuje v trestnom stíhaní „vo veci“, hoci už mal vzniesť obvinenie určitej osobe. Pri takomto posudzovaní je však nutné postupovať zdržanlivo, keďže s odstupom času a so zreteľom na skutočnosti, ktoré vyšli v priebehu konania najavo, sa môže situácia spätne javiť inak, než v čase vykonávania jednotlivých úkonov. Navyše treba uviesť, že súčasná právna úprava vyžaduje, aby policajt začal trestné stíhanie vždy, pokiaľ z trestného oznámenia, resp. jeho doplnenia nie je s istotou zodpovedajúcou danému štádiu konania zrejmé, že ide o priestupok, iný správny delikt, disciplinárne previnenie, resp. že trestné stíhanie je neprípustné, neúčelné, zanikla trestnosť činu alebo nejde o trestný čin. Naproti tomu, pre vznesenie obvinenie sa vyžaduje už vyšší stupeň pravdepodobnosti, že trestný čin spáchala určitá osoba. Vzhľadom na takúto právnu úpravu môže v praxi nastať (a nastáva) situácia, že hoci je z trestného oznámenia zjavné kto sa mal skutku dopustiť, bez zistenia ďalších skutočností presahujúcich doplnenie trestného oznámenia nie je zrejmé, či vôbec ide o trestný čin. Za takéhoto stavu by bolo vznesenie obvinenia predčasné.

Z obsahu predloženého spisu krajský súd zistil, že príslušný policajt začal konať na základe trestného oznámenia osoby, ktorá nebola priamy svedkom skutku a na základe ňou predložených lekárskeho správ. V takejto situácii postupoval policajt podľa názoru krajského správne, pokiaľ začal trestné stíhanie a v záujme preverenia skutočností vyplývajúcich z trestného oznámenia vypočul priamych svedkov skutku. Pochybil však, keď následne, bez toho, aby M. P. vzniesol obvinenie, pokračoval v konaní jednak jeho výsluchom a výsluchom svedkyne J. M., vykonaním konfrontácií medzi poškodenými a odvolateľom (v tom čase v procesnom postavení svedka) a pribratím znalca z odboru zdravotníctva a farmácia, hoci skutočnosti zistené z trestného oznámenia a prvotných výpovedí poškodených v spojení s lekárskeho správami už dostatočne odôvodňovali záver, že M. P. mal spáchať skutok vykazujúci znaky minimálne prečinu výtržníctva podľa § 364 Tr. zákona. V tomto smere je nutné námietkam odvolateľa prisvedčiť.

Krajský súd sa ale už nestotožňuje s názorom, že ide o takú podstatnú chybu konania spočívajúcu v porušení práva obhajoby, ktorá by bez ďalšieho odôvodňovala zrušenie napadnutého rozsudku. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd (primerane napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 21/2010). Z tohto pohľadu považuje krajský súd za podstatné, že napadnutý rozsudok je založený výlučne na dôkazoch, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obžalovaného a jeho obhajcu, ktorí mali reálnu možnosť jednotlivých svedkov a znalca vypočúvať, klásť im otázky, čo aj využili a taktiež mali možnosť reagovať na ostatné, v konaní pred súdom vykonané dôkazy. Preto i keď v určitom štádiu konania došlo nesprávnym postupom policajta k obmedzeniu práva odvolateľa na obhajobu, toto pochybenie bolo postupom okresného súdu v celom rozsahu napravené. Pokiaľ obžalovaný namieta, že mu bolo znemožnené spochybníť osobu znalca, resp. vyjadriť sa k otázkam, ktoré mu boli v uznesení položené, poukazuje krajský súd na to, že hoci bol znalec do konania pribratý ešte pred vznesením obvinenia, predmetné uznesenie bolo odvolateľovi a jeho obhajcovi dodatočne, ešte v priebehu vyšetrovania, doručené. Napriek tomu obžalovaný pribratie znalca, či už

pre vecné dôvody, resp. pre osobu znalca ani v prípravnom konaní a ani v konaní pred súdom, včítane odvolacieho konania, nijak nespochybnil a ani sa žiadny spôsobom nedomáhal doplnenia okruhu otázok, ktoré by mali byť znalcom riešené. Je teda zrejmé, že právo obžalovaného na obhajobu v jeho materiálnom ponímaní bolo v konečnom dôsledku aj v tomto smere zachované a tieto jeho výhrady nemožno taktiež považovať za opodstatnené.

Vo vzťahu k výroku o treste, voči ktorému odvolateľ nevzniesol žiadne konkrétne námietky, krajský súd, nezistiac dôvody dovolania, uvádza, že okresným súdom uložený trest zodpovedá všetkým zásadám ukladania trestov.

Z týchto dôvodov krajský súd odvolanie obž. M. P. ako nedôvodné zamietol.»

13. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

14. Argumentácia sťažovateľa sa koncentrovala (bod 3, 4 a 8) proti právnemu názoru krajského súdu a najvyššieho súdu o konvalidovaní prípadných nedostatkov prípravného konania v čase po začatí trestného stíhania sťažovateľa a po podaní obžaloby – v konaní pred všeobecnými súdmi. Podľa názoru sťažovateľa tak zásadné porušenie sa prenieslo aj do konania pred súdom a vytvorilo tak prekážku, ktorú sa účinne nepodarilo prekonať ani následným postupom okresného súdu opakovaním vykonania jednotlivých dôkazných prostriedkov. V tejto súvislosti ústavný súd nezistil, žeby rozhodnutie najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu boli svojvoľné a že by tak zasahovali do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery najvyššieho súdu ani krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

15. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu a v jeho spojitosti aj s rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd a krajský súd konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali, a ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení sú obidva napadnuté rozhodnutia aj náležite odôvodnené.

16. V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s rozhodnutím najvyššieho súdu a v jeho spojení aj s rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude

spĺňať oĀakvania a predstavy Āastnka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľny a aby jeho rozhodnutie bolo moźne kvalifikovať ako zkonn, preskmateľne a nearbitrárne. V opaĀnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnut súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. S 50/04, III. S 162/05). Ústavný súd nezistil prĀinn súvislosť medzi napadnutm rozhodnutím najvyššieho súdu, a v jeho spojení aj s rozhodnutím krajskeho súdu a namietaným porušením oznaĀench práv (Āl. 46 ods. 1 stavy a Āl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto bolo potrebne saźnosť saźovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnen.

17. Ústavný súd uź pri predbeźnom prerokovan saźovateľovej saźnosti dospel k záveru, že podľa platnej právnej úpravy trestneho konania saźovateľ ako obvineny v prípravnom konaní, tak aj ako obźalovany v rámci prerokovania vecí pred súdom, pri uplatnen svojho práva na obhajobu mal moźnosť právne Āinnm spôsobom namietaa porušenie v petite saźnosti oznaĀench základných práv a slobôd garantovaných stavou, ktoré mali byť poruene v saźnosti oznaĀenm postupom vyšetrovateľa v rámci prípravného konania. Okresny súd, ktory bol oprvneny konať a rozhodovať v trestnej vecí saźovateľa v prvom stupni, tak aj krajsky súd ako súd odvolací, ktory rozhodoval o podanom opravnom prostriedku, boli súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci bolo posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolnosti prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu vyšetrovateľa v prípravnom konaní (obdobne napr. III. S 75/05, III. S 109/05 alebo II. S 294/06).

18. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju ustlen judikatúru, podľa ktorej trestne konanie predstavuje od svojho zaĀiatku aź po koniec organick celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garanc na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov Āinnch v trestnom konaní a súdov môžu a majú naprvaať, resp. korigovať prpadne predchádzajúce pochybenia týkajúce sa aj porušenia základných práv a slobôd oznaĀench v Āl. 127 ods. 1 stavy. Preto spravidla aź po právoplatnom skonĀen trestneho konania moźno saźnosťou podľa Āl. 127 ods. 1 stavy namietaať

porušenia ústavou chránených základných práv a slobôd, ku ktorým došlo v priebehu trestného konania a neboli v jeho priebehu odstránené.

19. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ mal v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinné prostriedky na ochranu svojich v petite sťažnosti označených základných práv, vrátane práva na obhajobu, ktoré porušenie aj bolo konvalidované opakovaním dokazovania pred okresným súdom pri plnom naplnení sťažovateľovho práva na obhajobu. Toto v neposlednom rade potvrdil aj krajský súd vo svojom rozhodnutí, keď sťažovateľovým námietkam týkajúcim sa porušenia jeho práva na obhajobu aj s poukazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu uviedol, že *„Z tohto pohľadu považuje krajský súd za podstatné, že napadnutý rozsudok je založený výlučne na dôkazoch, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obžalovaného a jeho obhajcu, ktorí mali reálnu možnosť jednotlivých svedkov a znalca vypočúvať, klásť im otázky, čo aj využili a taktiež mali možnosť reagovať na ostatné, v konaní pred súdom vykonané dôkazy. Preto i keď v určitom štádiu konania došlo nesprávnym postupom policajta k obmedzeniu práva odvolateľa na obhajobu, toto pochybenie bolo postupom okresného súdu v celom rozsahu napravené.“* Za daných okolností podľa názoru ústavného súdu neexistuje ústavný dôvod na to, aby ústavný súd vstupoval v predmetnej trestnej veci sťažovateľa do právomoci všeobecných súdov a ich rozhodnutí. Z uvedených skutočností teda vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa je aj v časti namietajúcej porušenie svojho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru zjavne neopodstatnená.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa na ochranu ústavnosti (zrušenie predmetných rozhodnutí najvyššieho súdu a krajského súdu), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2011

